

Veiligheidsregio Flevoland
T.a.v. de heer C. Verdam
voorzitter Veiligheidsdirectie
Postbus 501
8200 AM LELYSTAD

Datum 6 februari 2020
Onderwerp Reactie op concept zienswijze Zeewolde

Geachte heer Verdam, beste Cees,

In de afgelopen periode heb ik de directie van de veiligheidsregio ondersteund bij het formuleren van het beoogde kwaliteitsniveau van de regio, de berekening van de bijbehorende kosten en het bestuurlijke besluitvormingsproces daarover. Vervolgens heb ik het veiligheidsbestuur geadviseerd over de verdeling van deze kosten naar gemeentelijke bijdragen aan de veiligheidsregio.

Door de gemeente Zeewolde is een concept zienswijze opgesteld en gedeeld met andere gemeenten. Op uw verzoek ga ik in deze brief puntsgewijs in op de daarin gestelde vragen en opmerkingen.

Verdeelsleutel op basis van het gemeentefonds

Concept zienswijze Zeewolde:

“Het is iedereen bekend dat de uitkering uit het gemeentefonds een algemeen dekkingsmiddel voor gemeentelijke uitgaven is. Met de onderliggende rekenmethodiek komt een verdeling van dit fonds over de gemeenten tot stand. De uitkomst daarvan is niet taakstellend voor de uitgaven. Ook in Zeewolde is er nergens een relatie tussen deze inkomsten en de werkelijke uitgaven.”

Reactie:

Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat er een relatie komt tussen de omvang van de rijksbijdragen uit het gemeentefonds en de begroting van de veiligheidsregio. Om die reden is er een zorgvuldig proces doorlopen om eerst het gewenste kwaliteitsniveau te bepalen en daarna het noodzakelijke kostenniveau. Vervolgens is de bijbehorende begrotingswijziging voor de veiligheidsregio opgesteld. De volumes en maatstaven uit het gemeentefonds worden slechts gebruikt als basis voor een – extern geobjectiverde - verdeelsleutel.

Specifiek karakter Flevoland

Concept zienswijze Zeewolde:

“Als argument om de verdeelsystematiek op de voorgenomen wijze te wijzigen wordt gewezen op het feit dat deze in 20 van de 25 veiligheidsregio's gebruikt wordt. Dat roept de vraag op of Flevoland, waar 2/3e van de bevolking woont op 1/3e van het grondgebied, zich zo maar met andere regio's laat vergelijken. Wij menen van niet.”

Reactie:

Elke veiligheidsregio heeft inderdaad unieke kenmerken, zo ook Veiligheidsregio Flevoland. Het unieke van Flevoland is minimaal deels ondervangen in de verdeelsleutel. Dat blijkt uit het feit dat o.a. de maatstaven a) oppervlakte land, b) oppervlakte bebouwing, c) aantal woonruimten en d) oppervlakte buitenwater bepalend zijn voor de omvang per gemeente van het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding. Deze maatstaven wegen dus ook mee in de voorgestelde kostenverdeelsleutel.

Budgetrecht van de raad

Concept zienswijze Zeewolde:

“De nu voorgenomen verdeelsystematiek leidt tot een ongedekt tekort in de begroting van Zeewolde. De gemeenteraad heeft daar geen enkele invloed op of kan dat alsnog beïnvloeden. Met uw voornemen gaat u dus op de stoel van de gemeenteraad zitten en tast u het budgetrecht van de gemeenteraad aan.”

Reactie:

Veiligheidsregio Flevoland is een wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling om de veiligheid op gemeentelijk en regionaal niveau te organiseren. De wijze waarop college en raad betrokken zijn bij besluitvorming is niet anders dan in andere zogenaamde college-regelingen, in lijn met de Wet gemeenschappelijke regelingen en Wet veiligheidsregio's. Dat is inderdaad wel anders dan taken die niet gemeenschappelijk zijn georganiseerd.

Gezien de omvang van de herverdeeleeffecten is bewust besloten om in te groeien in een (relatief lange) periode van 5 jaar en om daarnaast een deel van de reserves van VR Flevoland in te zetten.

Historisch perspectief

Concept zienswijze Zeewolde:

“Vanuit historisch perspectief heeft Zeewolde destijds een volledig nieuwe brandweerkazerne, 30 man personeel en 3 voertuigen overgedragen aan de Veiligheidsregio. Daarvan zijn op dit moment, naast de kazerne, nog 19 man personeel en 2 voertuigen beschikbaar. Voor deze teruggang in mensen en materiaal wordt tot op heden nog steeds het historisch bepaalde bedrag betaald. Daar komt met uw voornemen dan nog eens € 0,6 miljoen bij. Veel meer voor minder dus.”

Reactie:

In uw zienswijze benoemt u alleen de kosten van de repressieve basisbrandweerzorg, voor zover die vanuit de post Zeewolde zelf wordt geleverd. In het rapport “Doorontwikkeling Veiligheidsregio Flevoland” wordt ingegaan op alle landelijke en regionale ontwikkelingen waarmee de veiligheidsregio geconfronteerd wordt op het gebied van toenemende eisen aan vakbekwaamheid, ICT, arbeidshygiëne etc.

Aan de door u wel genoemde repressieve kant spelen diverse maatschappelijke ontwikkelingen, waardoor er overdag minder vrijwilligers beschikbaar zijn en vrijwilligers (veel) korter bij de brandweer betrokken blijven. De kosten van al deze ontwikkelingen, bijvoorbeeld voor extra (beroeps)personeel op de dag en extra opleidingen voor vrijwilligers, zijn aanzienlijk.

Dat wordt door de overheid onderkend en daarom is de omvang van het sub-cluster Brandweer & Rampenbestrijding in de Algemene Uitkering in de afgelopen jaren fors gestegen. Voor de gemeente Zeewolde betreft het een stijging van 2009 naar 2019 van € 1,2 naar respectievelijk € 1,7 mln. Deze stijging (42%) is aanzienlijk hoger dan het gemiddelde van de 6 gemeenten in Flevoland (19%).

Paraatheid en slagkracht

Concept zienswijze Zeewolde:

“Het eindrapport Doorontwikkeling Veiligheidsregio Flevoland laat zien (hoofdstuk 2.2.) dat de paraatheid en slagkracht voor Zeewolde in overwegende mate rood kleurt. Dat was zo, is zo en dat blijft zo. Het is voor ons dan ook onbegrijpelijk dat in hetzelfde rapport een herverdeling van kosten wordt geadviseerd met als resultaat dat Zeewolde hiervoor € 0,6 miljoen meer moet gaan betalen.”

Reactie:

Onder punt 5 hierboven is reeds toegelicht dat deze kostenstijging duidelijk oorzaken heeft. Deels hebben deze te maken met niet-repressieve taken van de veiligheidsregio, maar ook wat betreft de repressie wordt in het rapport Doorontwikkeling Veiligheidsregio expliciet benoemd dat de personele capaciteit in Zeewolde wordt versterkt met 2 personen met een combi-functie.

Uitlegbaarheid

Concept zienswijze Zeewolde:

“Daarnaast willen wij benadrukken dat met het op deze (voorgenomen) wijze op elkaar afwentelen van tekorten en hogere kosten, het begrip ‘samenwerking in Flevoland’ voor ons in een ander daglicht zal komen te staan.” (...)

“Indien dit moet leiden tot heroverweging van uitgaven binnen onze gemeentebegroting, dan wel tot verhoging van lokale lasten zal dat aan inwoners die hiervoor moeten opdraaien, niet uit te leggen zijn. Bovendien staan de in genoemd rapport, aan de verdeelsleutel te stellen eisen ‘relatie met de kosten’ en ‘uitlegbaar’, haaks hierop.”

Reactie:

Voor wat betreft uitlegbaarheid en relatie met de kosten:
in de ambtelijke werkgroep, tijdens de bilaterale gesprekken met burgemeesters en in de bestuursconferentie is toegelicht welke relatie de maatstaven in het gemeentefonds hebben met de daadwerkelijke kosten.

Met betrekking tot solidariteit wil ik erop wijzen dat er bewust voor is gekozen om de gezamenlijke lasten gezamenlijk te dragen naar rato van de inkomsten. Door de koppeling van de bijdrageverdeling aan de verhoudingen in het gemeentefonds gaan de inkomsten (Algemene Uitkering) en uitgaven (gemeentelijke bijdragen) in dezelfde verhouding bewegen.

Wellicht ten overvloede wijs ik erop dat de lopende herijking van het gemeentefonds gevolgen kan hebben voor de verhouding in inkomsten tussen gemeenten en dus ook in de bijdrageverdeling.

Tenslotte

In bovenstaande brief ben ik ingegaan op de specifieke opmerkingen vanuit de gemeente Zeewolde. Als er nog andere vragen van bestuurlijk-juridische, veiligheids-inhoudelijke of financiële aard over blijven in het lopende zienswijzentraject, dan ben ik uiteraard graag bereid tot een nadere toelichting, bijv. in een (regionale) raadsinformatiebijeenkomst.

Met vriendelijke groet,

Bosland Advies & Projectmanagement

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'Gert Jan Bosland', with a long horizontal stroke extending to the right.

Gert Jan Bosland